

=====

TEXNOLOGIK TA'LIMDA LOYIHA METODIDAN FOYDALANISH

Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li
Guliston davlat pedagogika instituti o'qituvchisi
temerbek5777@gmail.com

Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi
Guliston davlat pedagogika instituti talabasi
Email: charosboliyeva5@gmail.com

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 23.06.2026
Revised: 24.06.2026
Accepted: 25.06.2026

KALIT SO'ZLAR:

*Texnologik ta'lim,
loyiha metodi,
pedagogik texnologiya,
innovatsion ta'lim,
interfaol metodlar,
kompetensiya, amaliy
mashg'ulot, kreativ
fikrlash, STEAM ta'lim,
mustaqil ta'lim, kasbiy
ko'nikma..*

Mazkur maqolada texnologik ta'lim jarayonida loyiha metodidan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari, pedagogik ahamiyati hamda amaliy imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, loyiha metodining o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy qobiliyati, amaliy ko'nikmasi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishdagi o'rni yoritilgan. Zamonaviy ta'lim jarayonida loyiha metodidan foydalanishning innovatsion yondashuvlari, xorijiy tajribalar hamda texnologiya fanidagi samaradorligi ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Tadqiqot davomida loyiha metodini qo'llash orqali o'quvchilarning darsga qiziqishi, amaliy faolligi va bilim samaradorligi ortishi aniqlangan. Maqola yakunida loyiha metodini takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan..

Kirish: Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, amaliy ko'nikmalarini shakllantirish hamda zamonaviy kasbiy kompetensiyalarni hosil qilishni talab etmoqda. Ayniqsa, texnologik ta'lim fanida o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog'lash muhim ahamiyat kasb etadi. Shu sababli dars jarayonida innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Texnologik ta'limda loyiha metodidan foydalanish o'quvchilarning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantirish, muammoli vaziyatlarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish hamda mustaqil ishlash malakasini oshirishda muhim vosita

hisoblanadi. Mazkur metod orqali o'quvchilar amaliy loyiha yaratish, texnologik jarayonlarni rejalashtirish, materiallarni tanlash va tayyor mahsulot ishlab chiqish bosqichlarini o'rganadilar. Rivojlangan davlatlar ta'lim tizimida loyiha metodidan keng foydalanilmoqda. Xususan, AQSh, Germaniya, Janubiy Koreya va Yaponiya kabi mamlakatlarda texnologik ta'limning asosiy qismi amaliy loyihalar asosida tashkil etiladi. Bu esa o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirish hamda mehnat bozoriga mos malakali mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qilmoqda. O'zbekistonda ham texnologik ta'limni modernizatsiya qilish, innovatsion metodlarni joriy etish hamda amaliy mashg'ulotlar samaradorligini oshirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. Biroq ayrim ta'lim muassasalarida loyiha metodidan foydalanish darajasining pastligi, moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi hamda zamonaviy metodik ta'minotning cheklanganligi kabi muammolar mavjud. Shu bois loyiha metodidan samarali foydalanishning ilmiy-nazariy asoslarini tadqiq etish muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot metodologiyasi: Mazkur tadqiqotni amalga oshirish jarayonida pedagogik kuzatuv, taqqoslash, tahlil qilish, umumlashtirish, statistik tahlil hamda ilmiy manbalarni o'rganish usullaridan foydalanildi. Tadqiqot davomida texnologik ta'limda loyiha metodini qo'llashga oid mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy ishlari, metodik qo'llanmalar hamda ta'lim standartlari tahlil qilindi. Shuningdek, loyiha metodining texnologik ta'limdagi samaradorligini aniqlash maqsadida amaliy mashg'ulotlar jarayoni kuzatildi va o'quvchilarning bilim darajasi hamda amaliy ko'nikmalari baholandi. Tadqiqot natijalari asosida loyiha metodidan foydalanishni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tahlil va natijalar: Texnologik ta'lim jarayonida loyiha metodidan foydalanish o'quvchilarning bilim olish faoliyatini faollashtiruvchi zamonaviy pedagogik yondashuvlardan biri hisoblanadi. Mazkur metod o'quvchini oddiy tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, uni mustaqil izlanishga undaydi. Loyiha asosida tashkil etilgan darslarda o'quvchilar muammoni aniqlash, rejalashtirish, amaliy faoliyatni tashkil qilish va yakuniy natijani taqdim etish bosqichlarini bajaradilar. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, loyiha metodidan foydalanish o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantiradi. Ayniqsa, texnologik ta'lim fanida buyum loyihalash, konstruktorlik ishlari, materiallarga ishlov berish hamda mahsulot tayyorlash jarayonlarida mazkur metod yuqori samaradorlik beradi. O'quvchilar dars davomida nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'lash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Loyiha metodining muhim jihatlaridan biri o'quvchilarda ijodiy fikrlash va innovatsion yondashuvni rivojlantirishidir. O'quvchilar loyiha ustida ishlash jarayonida yangi g'oyalarni ishlab chiqadi, dizayn yaratadi hamda muammolarga mustaqil yechim topishga harakat qiladi. Bu esa ularning kreativ salohiyatini oshirishga xizmat qiladi. Xorijiy tajribalar tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan davlatlarda loyiha metodidan foydalanish ta'lim sifatini oshirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Xususan, Finlandiya va Janubiy Koreya ta'lim tizimida STEAM yondashuvi asosida loyiha ishlari keng joriy etilgan. Natijada o'quvchilarning texnik fikrlashi, muhandislik qobiliyati va innovatsion

tafakkuri rivojlanmoqda. Texnologik ta'limda loyiha metodini qo'llash o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini ham rivojlantiradi. Guruh bo'lib ishlash jarayonida ular o'zaro hamkorlik qiladi, fikr almashadi va jamoaviy qaror qabul qilish ko'nikmalarini egallaydi. Bu esa kelajakdagi kasbiy faoliyat uchun muhim ahamiyat kasb etadi. So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar asosida loyiha metodidan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda. Kompyuter dasturlari, 3D modellashtirish tizimlari, elektron platformalar va multimedia vositalari texnologik ta'lim samaradorligini oshirmoqda. Ayniqsa, virtual laboratoriyalar va raqamli loyihalash tizimlari o'quvchilarning amaliy tayyorgarligini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Biroq loyiha metodidan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, ayrim ta'lim muassasalarida texnik jihozlarning yetarli emasligi, malakali pedagoglarning kamligi hamda vaqt taqsimotidagi muammolar loyiha metodining samarali qo'llanilishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bois ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini oshirish zarur hisoblanadi.

1-jadval

Texnologik ta'limda loyiha metodining samaradorligi va rivojlantirish yo'nalishlari

Loyiha metodining yo'nalishlari	Ta'lim jarayoniga ta'siri	Mavjud muammolar	Rivojlantirish yo'llari
Amaliy loyihalar	Amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi	Jihozlar yetishmasligi	Zamonaviy ustaxonalarni tashkil etish
Guruhli loyiha ishlari	Jamoaviy ishlashni shakllantiradi	Faollikning bir xil emasligi	Interfaol metodlarni kuchaytirish
STEAM loyihalari	Texnik va kreativ fikrlashni oshiradi	Metodik qo'llanmalar kamligi	STEAM markazlarini rivojlantirish
Raqamli loyihalar	Axborot texnologiyalariga qiziqishni oshiradi	Kompyuter texnikasi kamligi	Raqamli platformalarni joriy etish
Innovatsion loyihalar	Mustaqil fikrlashni rivojlantiradi	Tajriba yetishmasligi	Trening va seminarlar tashkil etish
Kasbiy loyihalar	Kasbiy tayyorgarlikni kuchaytiradi	Ishlab chiqarish bilan aloqa sust	Korxonalar bilan hamkorlikni rivojlantirish

Jadval tahlili: Jadval ma'lumotlari tahlili shuni ko'rsatadiki, texnologik ta'limda loyiha metodidan foydalanish o'quvchilarning bilim va amaliy tayyorgarligini oshirishda muhim

omil hisoblanadi. Ayniqsa, amaliy va innovatsion loyihalar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, kreativ qobiliyati hamda texnologik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, STEAM va raqamli loyihalar zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirib, o'quvchilarning texnik savodxonligini oshiradi. Biroq ayrim muammolar, xususan, moddiy-texnik baza va metodik ta'minotning yetarli emasligi loyiha metodidan samarali foydalanishga to'sqinlik qilmoqda. Shu sababli zamonaviy ustaxonalar tashkil etish, o'qituvchilar malakasini oshirish va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa va takliflar: Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, texnologik ta'limda loyiha metodidan foydalanish o'quvchilarning bilim olish faolligini oshirish, amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish hamda kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda samarali pedagogik vosita hisoblanadi. Mazkur metod o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va innovatsion faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, loyiha metodidan foydalanish texnologik ta'limning nazariy va amaliy jihatlarini o'zaro bog'lash imkonini beradi. O'quvchilar real loyiha ustida ishlash orqali muammolarni hal qilish, mahsulot yaratish va jamoa bilan ishlash tajribasiga ega bo'ladilar. Tadqiqot davomida loyiha metodidan foydalanishga salbiy ta'sir qiluvchi ayrim muammolar ham aniqlandi. Jumladan, texnik vositalarning yetishmasligi, metodik ta'minotning sustligi hamda malakali mutaxassislar kamligi asosiy muammolar sifatida baholandi. Mazkur muammolarni bartaraf etish maqsadida quyidagi takliflar ishlab chiqildi: texnologik ta'lim ustaxonalarini zamonaviy jihozlash; loyiha metodiga oid metodik qo'llanmalarni ko'paytirish; o'qituvchilar uchun amaliy seminar va treninglar tashkil etish; STEAM va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish; ishlab chiqarish korxonalarini bilan hamkorlikni rivojlantirish; innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash tizimini yaratish.

Umuman olganda, texnologik ta'limda loyiha metodidan samarali foydalanish ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning kasbiy tayyorgarligini kuchaytirish hamda zamonaviy mehnat bozoriga mos raqobatbardosh kadrlarni tayyorlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ishmuhammedov R. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – T.: Fan, 2020.
2. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – T.: O'qituvchi, 2019.
3. Yo'ldoshev J., Hasanboyev J. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – T.: Iqtisodiyot, 2021.
4. Muslimov N. Kasb ta'limi metodikasi. – T.: Fan va texnologiya, 2018.
5. Saidahmedov N. Yangi pedagogik texnologiyalar. – T.: Moliya, 2017.

-
6. UNESCO. Education and Innovative Learning Technologies. – Paris, 2021.
  7. STEAM Education Framework. International Educational Report. – London, 2022.
  8. Abdufatayev, S. (2024). Fanlararo integratsiya–ta’lim-tarbiya jarayonining asosiy omili. «ACTA NUUZ», 1(1.1), 31-35.

